

Värmlandsarkiv- förstudie

Värmlandsarkiv - förstudie

Bakgrund

Regionens revisorer har ansvar för att genomföra årlig granskning av regionens samtliga verksamheter. Utifrån detta uppdrag och ansvar har regionens revisorer utarbetat dokumentet ”Granskningsstrategi” i vilket de beskrivit de områden som revisorerna främst ska fokusera på under innevarande mandatperiod. Baserad på granskningsstrategin gör revisorerna en årlig riskbedömning och revisionsplan.

I ”Revisionsplan 2020” har revisorerna aktualiserat en förstudie avseende Värmlandsarkiv.

Värmlandsarkiv är arkivmyndighet för statliga myndigheter i Värmlands län. Det är också ett stödorgan för Värmlands kommuner i arkivfrågor. Värmlandsarkiv fungerar dessutom som regionalt näringslivsarkiv genom föreningen Värmlands Företagshistoria.

Syfte

Syftet med denna förstudie var att bedöma om det finns behov av och förutsättningar för att genomföra en fördjupad granskning av den aktuella verksamheten.

Förstudien skulle därför ge svar på följande revisionsfrågor:

- Vilken organisatorisk tillhörighet i regionen har Värmlandarkiv?
- Vilka målsättningar finns för Värmlandsarkivs verksamhet?
- Vilka dokument, riktlinjer och rutiner finns avseende Värmlandarkivs verksamhet?
- Sker uppföljning och återrapportering avseende Värmlandsarkivs verksamhet till tjänstemannaledning och till politisk ledning?

Avgränsning

Granskningen har avgränsats till en förstudie av Värmlandsarkivs verksamhet under 2020.

Revisionskriterier

Granskningen sker utifrån aktuell lagstiftning och föreskrifter inom området. Fullmäktigebeslut och övriga relevanta styrdokument har utgjort revisionskriterier för förstudien samt även Regionstyrelsens och berörd nämnds reglemente.

Ansvarig nämnd

Region Värmlands Kultur - och bildningsnämnd är ansvarig nämnd för Värmlandarkiv. Regionstyrelsen har ett övergripande ansvar för hela regionens verksamhet genom bland annat sitt uppsiktsansvar.

Metod

Förstudien har genomförts i form av dokumentstudier och intervjuer. Rapporten är sakgranskad av de som intervjuats.

• Vilken organisatorisk plats i regionen har Värmlandsarkiv?

Värmlandsarkiv bildades 1970 som ett regionalt näringslivsarkiv. Sedan 1995 har Värmlandsarkiv uppdrag som länsarkiv för Värmlands län. Utöver uppdraget att verka som arkivmyndighet för statliga myndigheter, är Värmlandsarkiv en arkivinstitution i Karlstad som lyder under Region Värmland. Det bildades år 1970 som ett regionalt näringslivsarkiv, men fungerar sedan år 1995 som landsarkiv.

Värmlandsarkiv har Region Värmland som huvudman och är lokaliserat till Arkivcentrum i Värmland i Gamla Seminariet i Karlstad och har en depå i stadsdelen Zakrisdal samt disponerar ytterligare förhyrda lokaler i fastigheten Karolinen.

Efter tillkomsten av Region Värmland gjordes en översyn av organisationens arkivfunktioner, Regionarkiv, som tidigare funnits inom Landstinget i Värmland (Landstingsarkiv) och Värmlandsarkiv, som tidigare funnits inom Kommunalförbundet Region Värmland.

Under 2019 genomfördes en arkivutredning om regionens gemensamma arkivverksamhet; Regionarkivet och Värmlandsarkiv. Tillförordnad regiondirektör fattade beslut om en gemensam arkivverksamhet i december 2019. Beslutet innebar att Värmlandsarkiv 1 januari 2020 flyttades från verksamhetsområdet Kultur och folkbildning till kansliavdelningen.

Regiondirektören beslutade att det ska finnas en sammanhållen arkivverksamhet inom Region Värmland och att en arkivchef/regionarkivarie ska rekryteras. Arkivverksamheten tillhör organisatoriskt kansliavdelningen inom regionledningskontoret. Arkivets huvudsakliga uppdrag ska även fortsättningsvis vara:

- Regionarkiv i Värmland
- Landsarkiv i Värmland via avtal med Riksarkivet
- Regionalt näringslivsarkiv via avtal med Föreningen Värmlands Företagshistoria (före detta Föreningen Värmlandsarkiv)

Arkivet ska, i och med regiondirektörens beslut att det ska finnas en sammanhållen arkivverksamhet inom Region Värmland, slås samman med regionarkivet (tidigare landstingarkivet). Den samlade arkivorganisationen får därmed ett ansvar även för den egna organisationens arkiv. Denna lösning är unik för Sverige: inte på något annat ställe bedriver en region arkivverksamhet på uppdrag av Riksarkivet eller på uppdrag av ett regionalt näringslivsarkiv. Det vanliga är att regionen enbart ansvarar för sitt eget arkiv.

Under av större delen 2020 har Värmlandsarkiv haft en tillförordnad arkivchef medan rekrytering har pågått och enhetschefen för informationshantering på kansliavdelningen varit chef för Regionarkivet. Under tiden tills dess att ny chef rekryterats har regionen haft kvar de två arkivverksamheterna med en ansvarig chef för vardera.

Under år 2020 gjordes en revidering av reglementen för styrelse och nämnder. Enligt beslutet är det Kultur- och bildningsnämnden som ansvarar för Värmlandsarkivs uppdrag som arkivmyndighet. I det förslag till revidering av reglemente för Kultur- och bildningsnämnden som nämnden vid mötet den 12 maj beslutade att lägga fram till regionstyrelsen står:

- Ansvaret för att vara **arkivmyndighet** flyttas från **regionstyrelsen** till **kultur- och bildningsnämnden** och ansvaret för de åtaganden som följer av att arkivet enligt avtal är landsarkiv för Värmland och ansvarar för Föreningen Värmlands företagshistoriska arkiv ligger kvar i **kultur- och bildningsnämnden**.

Sedan 1 januari 2021 är Värmlandsarkiv en del av ansvarsenheten Regionarkivet Region Värmland. Värmlandsarkiv var, innan den regionala sammanslagningen 2019, en del av Kommunalförbundet Region Värmland. Värmlandsarkiv kvarstod dock som egen ansvarsenhet under 2019 - 2020.

- **Vilka målsättningar finns för Värmlandarkivs verksamhet?**

Arkivfrågorna berör Region Värmland på flera sätt, dels som ansvarig för ett eget arkiv med olika uppdrag dels som bidragsgivare till enskilda arkiv.

Värmlandsarkiv är arkivinstitution för statliga myndigheter i Värmlands län, men stöttar även Region Värmland i arkivfrågor. Genom Föreningen Värmlandsarkiv är Värmlandsarkiv regionalt näringslivsarkiv. Arkivmaterialet sträcker sig från medeltid till nutid. Värmlandsarkiv finns i gemensam byggnad med Föreningsarkivet, Landstingsarkivet samt Karlstads kommunarkiv, vilka tillsammans bildar Arkivcentrum Värmland.

Värmlandsarkiv har en för Sverige unik arkivkonstruktion, där uppdraget från Riksarkivet bildar bas för verksamheten. Värmlandarkiv hanterar också, genom avtal med Värmlands Företagshistoria, länets näringslivsarkiv. En sammanslagning av Värmlandsarkiv och regionarkivet (tidigare landstingsarkivet) har inletts efter regionbildningen 2019.

Värmlandsarkiv har huvudsakligen ett ansvar som omfattar kulturarvsrelaterade frågor, vilket handlar om att ta emot arkivbestånd, bevara det och göra det tillgängligt för forskare, studenter, föreningar och allmänhet.

Värmlandsarkiv är arkivmyndighet för statliga myndigheter i Värmlands län. Värmlandsarkiv är också ett stödorgan för Värmlands kommuner i arkivfrågor. Värmlandsarkiv fungerar dessutom som regionalt näringslivsarkiv genom föreningen Värmlands Företagshistoria.

Genom ett avtal med Riksarkivet tar Värmlandsarkiv emot och bevarar arkivbestånd från den statliga sektorn i Värmlands län. Genom ett avtal med Värmlands Företagshistoria hanterar Värmlandsarkiv också det regionala näringslivet. Värmlandsarkiv har även tagit ett avtalsreglerat ansvar för vissa kommunala arkiv.

- **Vilka dokument, riktlinjer och rutiner finns avseende Värmlandsarkivs verksamhet?**

Värmlandsarkivs verksamhet är reglerad på verksamhetsnivå. Relationen mellan Riksarkivet och Region Värmland regleras genom 17§ i den nuvarande arkivlagen och förordningen (2013:791) om särskilda arkivuppgifter för vissa kommunala arkivmyndigheter.

- **Sker uppföljning och rapportering avseende Värmlandsarkivs verksamhet till tjänstemannaledning och till politisk ledning?**

Den avrapportering som sker till politisk ledningsnivå avseende Värmlandarkivs verksamhet består av uppföljning i delårsrapport och årsredovisning. Under 2020 har också beslut i ekonomiska ärenden avseende Värmlandsarkiv tagit av Kultur- och bildningsnämnden.

Under år 2020 genomfördes en budgetväxling där budgetansvaret för Värmlandsarkivs fastighetskostnader överfördes från Kultur - och bildningsnämnden till Regionstyrelsen.

Slutsatser och kommentarer

Det huvudsakliga syftet med denna förstudie var att bedöma om det fanns behov av och förutsättningar för att genomföra en fördjupad granskning avseende Värmlandsarkivs verksamhet.

Utifrån förstudiens resultat är vår bedömning att granskningen har gett svar på de frågor som ställts, varför vi i dagsläget inte ser något behov av en fördjupad granskning.

Anders Marmon
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Bilaga 1 Granskade dokument

Region Värmlands yttrande över betänkandet SOU 2019:58 - ”Härifrån till evigheten – en långsiktig arkivpolitik för förvaltning och kulturarv”

Regionfullmäktiges protokoll

Reglemente för Regionstyrelsen

Reglemente för Kultur- och bildningsnämnden

Information på regionens intranät om Värmlandsarkiv